

O, DAT PRACHTIGE GRIEKS! HET VERSCHIL TUSSEN AGAPAÓ EN FILEÓ

Zoals in de spreekstoel vermeldt, gaan we eens nader in op de woorden *agapaó* en *fileó*, die beiden 'liefde' betekenen. In sommige kringen wordt er wel eens een verschil gemaakt tussen *agapaó* en *fileó*. *Agapaó* verwijst dan volgens hen naar de goddelijke liefde en *fileó* naar de 'broederlijke' liefde. De conclusie is dan: *agapaó* is beter dan *fileó*. Maar die redenering vindt geen directe basis in het Nieuwe Testament of in het Grieks. Integendeel! Beide woorden worden als synoniemen voor elkaar gebruikt: 'De Vader heeft de Zoon lief (*agapaó*)' (Jh3:35) // 'Want de Vader heeft de Zoon lief (*fileó*)' (Jh5:20); 'Jezus nu had [...] Lazarus lief (*agapaó*)' (Jh11:5) // 'Heer, zie, hij die U liefhebt (*fileó*), is ziek' (Jh11:3); 'Jezus dan zeide tot hen: "Als God uw Vader was, zo zou u Mij liefhebben (*agapaó*)"' (Jh8:42) // 'Want de Vader zelf heeft u lief (*fileó*), omdat u Mij hebt liefgehad (*fileó*)' (Jh16:27).

Dat we bij *agapaó* niet mogen denken aan 'goddelijke liefde' wordt ook duidelijk doordat bij de verkrachting van Dina (Gn38:2-3) en Tamar (2Sm13:11-15) sprake is van *agapaó*! Het zou wreed zijn om bij deze situaties, waar een vrouw verkracht wordt door een man te spreken over 'goddelijke liefde'. Niets zou meer van Gods liefde verwijderd zijn dan zulk een gedachte.

Johannes 21

Voornamelijk Jh21 wordt vaak gebruikt om een kunstmatig verschil aan te geven tussen *agapaó* en *fileó*. In deze tekst vraagt de Heer Jezus Petrus drie keer of hij Hem liefheeft: 'Toen ze dan hadden ontbeten, zei Jezus tot Simon Petrus: "Simon, zoon van Johannes, heb je Mij meer lief (*agapaó*) dan deze?" Hij zei tot Hem: "Ja Heer, U weet dat ik van U houd (*fileó*)."' Hij zei tot hem: "Weid mijn lammeren." Hij zei opnieuw tot hem, voor de tweede keer: "Simon, zoon van Johannes, heb je Mij lief (*agapaó*)?" Hij zei tot Hem: "Ja Heer, U weet dat ik van U houd (*fileó*)."' Hij zei tot hem: "Hoed mijn schapen." Hij zei tot hem voor de derde keer: "Simon, zoon van Johannes, houd (*fileó*) je van Mij?" Petrus werd bedroefd omdat Hij voor de derde keer tot hem zei: "Houd je van Mij (*fileó*)?" En hij zei tot Hem: "Heer, U weet alles, U weet dat ik van U houd (*fileó*)."' Jezus zei tot hem: "Weid mijn schapen"' (Jh21:15-17).

We hoeven hier echter niet perse aan verschillende betekenissen voor *agapaó* en *fileó* te denken. Dat valt alleen al op doordat de schrijver zelf duidelijk maakt dat de Heer voor de derde keer tot Petrus zei 'Houd je van Mij (*fileó*)?'. Als er een groot verschil in betekenis tussen beide woorden zou zijn geweest, zou deze informatie onjuist zijn geweest.

Johannes gebruikt in Jh21 een literaire stijl, waarin hij synoniemen afwisselend gebruikt. Zo zien we dat hij eveneens twee benamingen voor 'schapen' gebruikt: 'lammeren' (Gr. *arnion*) en 'schapen' (Gr. *probaton*). Of twee woorden voor 'weiden': (*boskó* en *poimainó*). Nu kan men zeggen dat er een verschil is tussen 'lammeren' en 'schapen', en dat *boskoo* wijst op het voeden *poimainó* op het leiden, beschermen en voeden van de schapen. Toch maakt de tekst daartussen geen duidelijk verschil. De Heer spreekt over dezelfde thematiek en gebruikt diverse begrippen voor een algemene beschrijving van de herderlijke zorg die Petrus moet uitoefenen over de gelovigen. Trouwens, hetzelfde fenomeen zien we ook bij de 'vissen' in Jh21:11,13. In vs11 worden ze aangeduid als *ichthus* en in vs12 als *opharion*. Toch zijn het dezelfde vissen zijn geweest.

Een verschil te maken tussen *agapaó* en *fileó* op basis van deze tekst is onjuist. Het is natuurlijk altijd mooi als we prachtige zaken ontdekken in de Bijbel, maar een evenwichtige nuchterheid een gezond verstand mag daarbij niet aan de kant worden gezet. Jammer genoeg is de christelijke kerk maar al vaak in zulke speculatieve gedachten gedurende de kerkgeschiedenis terechtgekomen. Moge God ons er in toekomst voor bewaren!

Raymond Hausoul
rbhausoul@gmx.net

REDACTIE

Rosario Anastasi • Raymond R. Hausoul • Johan Leroy • Willy Maesen • Jacques Rommel • Koen Schelstraete • Gerty Thijs

Eindredactie

Koen Schelstraete
ECV, Bemvaartstraat 114, 3900 Overpelt, rek.452-0036891-45

Ontwerp en zetwerk

JEHTRON info@jehtron.be www.jehtron.be

Website: www.e-c-v.be

De Nieuwsbrief verschijnt rond de 3e - 6e - 9e en 12e maand van het jaar. Wil je iets insturen? Prachtig!

Stuur jouw bijdrage - liefst met foto naar:

Nieuwsbrief E.C.V., Koen Schelstraete - Berchemlei 226
2140 Borgerhout • e-mail: koen.schelstraete@telenet.be

De nieuwsbrief komt o.a. tot stand door sponsoring d.m.v. publiciteit. Wie eveneens wenst te sponsoren, neemt contact op met Jehtron: info@jehtron.be - 056-31 46 95.